

प्रेमपाः

१

श्रीगणेशायनमः ॥ अथ पुनः पाथेयश्राद्धम् तत्र संपिंडीकरणानन्तरं द्वादशोद्दिश्योद्दिश्विवा पुनः पाथेयश्राद्धं कुर्यात् तत्र पार्वणमेकैदिष्टं वा यथा चारुणं सिद्धोत्तेनामाग्नेन वा कुर्यात् ॥ तत्र क्रमः ॥ कर्त्तात्मातः अघिरावातः पूर्वो कल्पितं प्रज्वालितदीपस्थापयित्वा गौरसर्पपतिलादिरक्षोपुं श्राद्धदेशं मागत्य पूर्वाभिमुख उपविश्य ॐ ऐं देवा देवहन्मितादित्रयेण कर्मपात्रं कर्त्तव्यम् ॥ कुशजलेन ॥ ॐ अपवित्रः पवित्रो वा इत्यादि पठित्वा पुण्डरीकक्षः ॥ पुनान्वित्युच्चाय श्राद्धदेशं द्रव्याभ्यामात्मनश्च सिंचेत् ॥ तत्कुशादिकमादाय ॐ अद्येत्यादि देवशक्तौ लब्ध्वा अद्याऽमुकगोत्रस्याऽस्य पितुरमुकसर्मणाः प्रेतलोकात्सर्गलोकगमने सुखसिद्धयर्थं पाथेयश्राद्धं तावत्सरीकैकोदिष्टविधिनाऽहंकारिव्ये इति संकल्पं कुर्यात् ॥ तत्र वाक्ये पाथेयश्राद्धप्रक्षेपः ॥

रामः

१

तिविशेषः ॥ ततो देवताभ्य इति विपठेत् ॥ ततोपसव्यं कृत्वा दक्षिणा मुखः पतितवामजानुर्मोहकादीन्
ॐ अद्या मुक गोत्रस्याऽ स्मृत्पितुर मुकशर्मण इदमासनं त्वधा ॥ ततः पुच्छे प्रादेशमात्रं पवित्रं पवित्रं
इति मंत्रेण दक्षिणां ग्रथत्वा शत्रौ देवोरिति जलं दद्यात् ॥ तिलोत्तीति तिलान्दत्त्वा ॥ गन्धद्वारामिति गन्धम् ॥ अ
श्वेते इति मंत्रेण पुष्यं क्षिपेत् ॥ ततस्तदर्थपात्रं वामहस्ते कृत्वा पुष्यसहितं पवित्रपत्रपात्रोपरि ॥ ॐ नमो ना
रायणाय इति मंत्रेणोन्नराग्रं ग्रथत्वा दक्षिणा हस्ते ततः मुखमाच्छाद्य ॥ ॐ चारिष्या आप इत्यादिनाऽर्घपात्रं
जलमभिभञ्ज्य ॥ मोहकादिन्यासाय ॥ ॐ अद्याऽ मुक गोत्राऽ स्मृत्पितुर मुकशर्मण इत्यहस्तां धत्ते त्वधेति
पवित्रोपरि अर्घजलं ददुःस्तुजेत् ॥ ततः पवित्रसहितमर्घपात्रमासनवामपार्श्वे पवित्रस्थानं मसीति न्युजं कुर्या

पु. मं. पा.
॥२॥

त् ॥ तदुपरिकुशत्रयं दद्यात् ॥ ततो गंधादिना संपूज्य ॥ मोटका दीत्यादाय ॥ ॐ अद्याः मुकगोत्राः स्नापितुरमुकश
र्मत्रपाथेयश्चाद् रुतानि गंधपुष्पाक्षतधूपदीपगोफलवासांसिते स्वर्धेति गन्धादिकमुत्सृजेत् ॥ तत आसनस
हितस्यात्र पात्रस्य चतुर्दिक्षु चतुस्त्रयं मंडला विधाय ॥ आर्द्राया भ्रातृ भागं तिलं च त मधुजलं पुन मादाय ॥ मोटका
दीत्यादाय ॥ ॐ इदमन्नं सजलमेतद्भूत्वा मि पितृभ्यो नमः उत्सृजेत् ॥ ततो व्यजनं तिलघृत मधुजलं पुन मन्नं उपनी
य मधुना भिघार्य ॥ अधो मुखाम्बा व्यात्ताभ्यां पारिभा मन्त्रपात्रं मालभ्य ॥ ॐ पृथिवीते इत्यादि जुहोमीत्यन्त्रं
ॐ इह विष्णुरित्यादि सुरेभ्यो नमः कृत्वा ॥ ॐ अपहृताः असुरेभ्यो देवा तिलान्नो परिक्षिप्त्वा ॥ ॐ इदमन्नम् ॥ ॐ
आपः ॐ इदमाज्यं इह विरिति पुन रन्ने ॥ रुतामुपकरणानि क्रमेणान्नजलघृतेषु विप्र दक्षिणा दुष्टं निवे

रकादीत्यादाय वामहस्ताङ्गुलानिभिः ॥ क्रमेणान्नमापश्यत्सुखाः ॥ ॐ अघाऽमुकगोत्राया त्वात्पित्रेऽमुकशर्म
रो इदमन्नं सजलं सोपकरणांते स्वधेऽनुत्सजेत् ॥ ततो मधुघाता इत्यादि ऋचं पठेत् ॥ ॐ मधु मधु मधु इति ॥ अन्नही
नमिति च पठेत् ॥ ततोऽन्नपात्रं समीपे दक्षिणस्या भूमौ कुशा नात्सीर्य ॥ मोदकादीत्यादाय ॥ असंस्कृतं प्रणीतानां
त्यागिनां कुलघोषितां उच्छिष्टं भागधेयानां दर्भेषु विकरात्मनः ॥ सतिलं यत्तु मधुजलं युतमन्नमादाय जनेन
आप्राप्य मोदकादीत्यादाय ॥ अग्निदग्धाश्च जीवायेष्वदग्धा कुलैर्मम ॥ भूमौ दत्तेन हृष्यन् मुक्तायानु परंगति
मिऽनुत्सजेत् ॥ कुशापरित्यज्य ॥ सव्ये हस्तौ पादौ प्रक्षाल्या च मयि विष्णु त्परेत् ॥ मधु घातादि ऋचं पठेत् गायत्रीं स्म
रेत् ॥ ततोऽपसव्येन ॥ अन्नपात्रं समीपे निक्षिप्य दानार्थं मृत्पिंडीकां विधाय ॥ तत्र दर्भपिंडु लीं गृहीत्वा ॥ अपहृताऽअ

मंत्रपाः

मुसुरक्षां इत्यादि मंत्रेण दक्षिणागोरेखा कृत्वा ॥ उत्तरस्यासिपेत् ॥ ततोरेखा परिके रूपा रीति मंत्रेणाऽङ्गारं धाम
चित्वा ॥ दक्षिणास्यासिपेत् ॥ ततोर्वेदि काया छिन्नमूल कुशानां लीर्य ॥ सव्येन देवस्य इति त्रिः पठेत् ॥ अपसव्यं कृ
त्वा ॥ मोदकादीन्पादाय ॐ अद्याऽमुकगोत्राऽस्मात्पितरमुकशर्मन् पाथेयश्चाद्रुपिऽस्थाने इदमवनेजनेन त्वेध
ति कुशोपरि आसनं दद्यात् ॥ ततस्तिलघृतमधुयुक्तेनाऽन्नेनापिऽनिर्माय जलातिलमोदकादि सहितं पिराड
माक्षय ॥ ॐ अद्याऽमुकगोत्रायऽस्मात्पितरमुकशर्मन् पाथेयश्चाद्रु सव्यपिऽस्ते स्वर्धेति पिराडं दद्यात् ॥ आत्त
न कुशमूलेन लेपभागं भुजत्स्वपुत्तु ॥ शतकरं प्रोक्ष सव्यं कृत्वा ॥ आचम्य गंधपुष्पादिकं गृहीत्वा ॥ पितां मुदि उप
ॐ अत्र पितरामादयद् वथाभागमा श्रुयाच दुमित्युतरामि मुखो भूत्वा पठेत् ॥ श्वासं नियमा ॥ मात्वरं मूर्ते पित

रामः
॥ ३ ॥

रध्यायनम् ॥ अपसव्यं कृत्वा ॥ दक्षिणां वर्त्तेन दक्षिणाभिमुखो भूत्वा ॥ ॐ अमी मदन्नपितरो यथाभागमावृष्यायि
व ॥ इति मंत्रेण पुण्यादिकानि पिंडानि क्षिपेत् ॥ ततो मोदकादीन्यादाय ॥ ॐ अद्याऽमुकगोत्राऽस्मत्पितरमुकश
र्मन् पाथेयश्चाद्रुयऽदं पिराऽप्रत्यवने जनने त्वधेति प्रत्यवने जनने पिराऽपरि दद्यात् ॥ ततो निवीं वित्वं स्य ॥ सव्यं
कृत्वा चम्याऽपसव्यं कृत्वा ॥ वामेन पाणिना धृतसूत्रं दक्षिणो नादाय ॥ ॐ नमो ब्र॥ पिंडांतर ॥ इति मंत्रेण पिराऽपरि
सूत्रं दद्यात् ॥ गन्धपुण्याक्षतादिभिः ॥ पिंडं संपूज्य मोदकादीन्यादाय ॥ ॐ अद्याऽमुकगोत्राऽस्मत्पितरमुकशर्मन्
पाथेयश्चाद्रुयऽदं पिराऽप्रत्यवने जनने त्वधेति गन्धादिकमुत्सृजेत् ॥ ततः शि
वा आपः सत्तु इति जलम् ॥ तौ मनस्य मतु ॥ इति पुष्य ॥ ॐ अक्षतं चारिष्ट मतु ॥ इति तं दुत्तान् ॥ अन्नपात्रो परिक्षिपे

प्रेमपाः
॥४॥

त॥ सव्यं कृत्वा कर्म पात्रे दत्तं कुशे ॥ प्रतिमंत्रं त्वं शिरस्यभिधेयेत् ॥ ॐ अस्मत्कुले इत्यादिभिर्मंत्रै रभिधेयेत् ॥ ततोऽप
सव्येन कोटकाक्षीत्यादाय ॥ अथाऽमुकगोत्रस्याऽस्मत्पितुर्मुकशर्मणाः पाथेयश्राद्धे दत्तं दत्तं पानादिकं मक्षय्यमा
ल्लिखति ॥ अक्षय्योदकं दत्त्वा ॥ सव्यं कृत्वा दक्षिणादिशः पश्यतु ॥ अघोरः पिता त्वं ॥ इति पूर्वायां जलधारां दद्यात् ॥ त
तः सव्येनैव प्राञ्जुर्यो भूत्वा आशित्यः प्रार्थयेत् ॥ ॐ गोत्रेनोर्वर्द्धतामिति प्रतिवचनम् ॥ ॐ दातारो नोऽभिवर्द्धताम्
ॐ वर्द्धतामिति प्रतिवचनम् ॥ ॐ वेदाः ॥ स त्रीतिरेव च ॥ ॐ संल्लिखति प्रतिवचनम् ॥ ॐ श्रद्धाचनो मा व्यगमत् ॥ ॐ मा गात्
इति प्रतिवचनम् ॥ ॐ बह्वधेये च नो त्वं ॥ ॐ अत्तु ॥ इति प्रतिवचनम् ॥ ॐ ब्रह्मचर्यो बहुमेवेत् ॥ ॐ भवस्त्रिति प्रतिवचनम् ॥ ॐ
स्मृतिर्थांश्च त्वं भते माहि ॥ ॐ तत्त्वं ध्वमिति प्रतिवचनम् ॥ ॐ याचितारश्च नः सन्तु ॥ ॐ संल्लिखति प्रतिवचनम् ॥ ततः श

रामः
॥४॥

ॐ कर्त्तानिलकं कुर्यात् ॥ अपसव्यं कृत्वा ॥ पिंडोपरि सपिव चाकुशानात्तीयं ॥ जलादिसहितं पुटकं वामहस्ते कृत्वा ॥ ॐ
कुर्मन्वहन्नी रित्यादि मंत्रेणा दक्षिणायां पयोधारां दद्यात् ॥ ततो नम्री मूयपिंडं माघायां स्थापयेत् ॥ पिंडधारा कु
शामुत्सुकं च वक्षोक्षिपेत् ॥ ततः सव्येन ॥ पिंडिकायां शङ्खचक्रं बलिखेत् ॥ ॐ शंखाय नमः ॥ ॐ चक्राय नमः ॥ इति च वै
शखचक्रपूजाविधाय ॥ अपसव्यं कृत्वा तूष्णीमवपिंडं पिंडिकोपरि निधाय ॥ ॐ वसंतायेत्यादिभिर्मंत्रैः ॥ सव्येन पू
जेयेत् ॥ ततोऽपसव्येनाऽर्घपात्रमुत्तानी कृत्य सव्येन दक्षिणां द्रव्यं कुशादिकं मादाय ॥ ॐ अद्याऽमुकगोत्रस्याऽ
स्मात्पितुर्मुकशर्मणाः कृतैतत्पापेयश्चाहू प्रतिष्ठार्थं मिदं जतं चन्द्रदेवतं यथानामगोत्राय यथानामशर्म
णा वासराय दक्षिणां दातुमहं उत्सृजेत् इति दणां दद्यात् ॥ ततोऽपसव्येन ॥ ॐ वाजे वाजे इति पितृन् विसर्ज्य

ॐ सं पाः
॥२॥

येत् ॥ ततः सव्येन ॥ ॐ देवताम् ॥ इति त्रिः पठेत् ॥ अप सव्येन दीपाच्छादन विधाय ॥ सव्येन ॥ हतौ पादौ प्रक्षाल्या च
म्प प्रमादात् कुर्वतां कर्म प्रचयेताद्दुर्युच स्मरणादेव तद्विहोः ॥ सम्पूर्णा स्यादिति श्रुतिः ॥ इति विष्णु स्मरेत्
श्राद्धोपवत्तूनि ब्राह्मणाय प्रतिपादयेत् ॥ इति पाथेय श्राद्ध सम्पूर्णम् ॥ भुम् ॥ तप्ता ॥

रामः
५